

Nro. 47.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben, Kedden Decembertek 9-dik napján
1800-ik esztendőben.*

B é c s.

Tekintetes Trencsén Vármegyének első All-
Ispánját, Tek. Prileczki *Prileczky Károly* Urat,
Hazaja és Fels. Királya eránt bizonyított sok
rendbéli érdemeiért, minden taksa fizetés nélkül,
Kir. Tanátsossá tenni méltóztatott felséges U-
runk.

Tisztelendő és Nemes *Szeniczai Bárány Pál*
Ur, a' Dunán túl lévő A. Conf. tartó Gyülekeze-
teknek egyik Erd. Seniora, és a' Varsadi Evang.
Ekklesiának hiv telki Pásztora, hazafiúi nagy buz-
góságának, és uralkodó Fels. Fejedelméhez való
hivségének ki nyilatkoztatása végett, igen rövid
idő alatt, egymás után, maga költségén, három

A a

fiait ajánlotta, 's adta Ő Cs. K. Felsége hadi szolgálatjába. Melly ritka példájú virtussa Ő Felségének értésére esvén, különös kegyelmességgel vette azt, és a' Fels. Kir. udvari Magy. Cancellária által tudtára kiváta nékie a' maga jó tett. zését adatni.

Egy *Pummer József* nevű, Zágrábi polgárnak, és Süveg gyartónak, 50 forintokból álló, és a' jelenvaló költséges laborúnak folytatására, önként ajánlott adományát igen kegyelmessen vette és az eránt való jó tettzést ki is nyilatkoztatta Ő Cs. és Kir. Felsége.

A' közelebb el múlt Novembernek 26-ik napján költ Cs. K. udvari decretumban az eránt méltoztatott Ő Cs. és Kir. Felsége parantsolatot adai, hogy a' belső, vagy ithoni kereskedésnek előmozdítása, könnyítése, és a' felváltásban lévő, 6 és 12 krajzáros ezüsti pénznek megfuzaportása végett, ez után 24 krajzáros ezüsti pénzek is veretődjenek, és felváltásban bocsátódjanak, és az Auftriai Fels. Birodalomhoz tartozó minden tartományokban, minden adásban, vesésben, 's minden közönséges és magános kallzással, a' meghatározott 24 krajzárokban elvetetődjenek.

Károly Kir. Fő Hercegnak azon hirdetménye által, a' mellyet a' Cseh Országi légionak felállítása végett, közönségesse tétetett, minden karba és rendbe helyheztetett ember felindittatvan, szinté ugyan egymással vetélkedtek Ő Kir. Fő Hercegsége, a' Fels. Fejedelem és Haza védelmezésére czélzó szent szándékának előmenetelesítésében, és ki pénzbeli tehetsége, ki legénység ki állítása által, és ki egy ki másképen igyekezett azt elközleni. Ifjú, meg állapotott idejű, zöldellő, és hanyatlani kezdett emberek is, különös Izerentsjeknek tartották, ha azon légioba neveiket felirattathatták. Kiváltképen a' tanuló ifjuság feregéstől vett azon szabad feregnél hadi szolgálatot.

Hadi Történetek és Környülmények.

Németországban már most újonnan elkezdődött az ellenfeleskedés. A' maga győzelmeiben felvállalkozott mostani Francia Kormányzók azon békeséget tárgyzó igazságos feltételeket, a' mellyeket a' Fels. Cs. és Királyi udvar eleibe tett, megvetette, és a' múlt hónapnak 13-ikán, valamint Olafz, úgy Németországban is félbe szakasztotta a' fegyver szűnés idejét.

Ahoz képest azon 15 napok alatt, a' mellyeket a' két hadakozó ármádiának kormányzó vezérjei a' fegyver szűnés kezdetekor meg határoztak vala, *János* Kir. fő herceg a' Német Ország Cs. K. ármádiának mostani fő vezérje, öszvébb vonván az alatta lévő hadi seregeket, azokat olly pontba helyeztette, a' honnan, az ellene menendő ellenséget hathatossan vissza verhesse. Onnan November 28-ik napján, *Maszing* környékére vezette ugyan az ármádiát, de mivel, a' 6 óráig tartott nagy eső miatt mind az Ország útja, a' mellyen az ágyukat és a' tábortelepeket az ármádia után vinni kellett, mind a' mellesleg való utak elromlottak, kénytelen volt azon napon megállapodni.

A' következett napon, úgy mint November 29-ikén, Alsó Bavoriának *Neumarkt* nevezetű mező városa alá jutván Ö Kir. Hercegsége, mingyárt tudósítást vett arról, hogy az előtte való nap, a' *Monachiumból Haagba*, és az onnan a' *Wasserburgba* vivő utak mellett vigyázaton állott kevés számból álló seregünket meg támadta, és egy kevésbé hátrább is nyomta volna az ellenség. Azért Ö Kir. Hercegsége sem veszteglett, hanem November utolsó napján, elég bajosan ugyan, de azért még is szerentséssen *Ampfing* mellé vezette a' kormánya alatt lévő seregeket, épen akkor, a' midőn Francia Generál *Neu* oda menni szándékozott volna colonnékra osztott hadi seregével, a' kinok még távolról szemébe tűnének

a' Cs. K. ármádia, a' *Haag* mellett lévő érdökbe vonta magát vissza; de mivel a' mi seregeink 12 óráig tartott bajos és faratságos marsirozása után el lankadtak, és pihenés nélkül szükölködtek, a' következett napra halasztotta Ő Kir. Herczegsége az ellenségre való ütést.

Ekkor, mingyárt viradtakor, három colonéra osztott hadi népével ki indult a' Francziák ellen, a' kik az ott lévő tetőkön álván, nagy vakmerőséggel védelmezték magokat, egynéhányszor hátrább uyomták vitéz seregeinket, de ezek mind annyiszor meg újítván a' viadalt, végtére diadalmat vettek rajtuk, és a' lassú lépésekkel hátráló ellenséggel 10 óráig szüntelen viaskodván, hat ágyut, s mintegy 800 embert ejtettek közzülök rabságra, és a' viadalután mingyárt egész *Haagig* küldettek előre vigyázó katonáink.

A' mint a' *Vécsey* Hufzár Regementnél szolgáló, és ide kurir fővel küldetett *Jünger* nevű lovas Kapitány által a' Fels. udvari hadi Cancellariához küldött jelentésében meg jegyzette Ő Kir. Herczegsége, közönségessen, minden azon ütközetben volt hadi seregeink derekasan viselték magokat: mindazáltal a' *Lascy* gyalog serege, a' mellytől 3 *Stabalis* vettek sebbe is estek; a' *Vécsey* Hufzár, a' *Benyovszki* gyalog regementjei, a' 60-ik gyalog sereg, a' *Pétervárad* 3-ik, és a' *Gradiška* 1-ik batallionok, nem különben a' véghe-li hufzár regement, és a' lovas ágyuk mellett volt pattantyúsok különös próbáit mutatták vitézi bátorságoknak.

Különössen említi Ő Kir. Herczegsége *Löppert* Generál Majorot, a' ki tudniillik az avantgárdát vezette, és a' fellyebb említett, s kurir fővel ide küldetett *Vécsey* Hufzár seregből való lovas Kapitányt, a' ki a' maga eskadronjával az ellenség battériájárábá vágváu, azt szerentséssen el foglalta. — A' mi ezen véres tsatában szenvedett veszteségeink, kivált a' sebbe estekre nézve, nem kevés volt, de még is jóval is kevesebb, mint

az ellenségé, a' mellyről, valamint az egész történetről is bővebb tudósítást fog ennekutánna ÖKir. Herczogsége küldeni.

Cs. Kir. F. M. Lajtinánt Gr. *Klénau* is olly jelentést küldött ezen ifjú hérosunkhoz, melly szerént ő a' Duna vizén által menvén, egészlen *Albachig* nyomult előbre, sok Francziát ejtett fogságra, és valamint *Straubingából*, ugy *Regenspurgból* is ki űzte az ellenséget. Ezen kívül egy más vezérünknek is szépen szolgált a' hadi szerentse, úgymint Generál Májor *Mecséry* vitéz hazánkfiának, a' ki is 3 Franczia Granatiros kompaniát, és 3 tilztet ejtett *Landshut* mellett hadi fogságra.

Továbba azt is jelenti még Ö Kir. Fő Herczogsége, hogy December 2-ikán, *Haag* mellé vitte a' maga armadiáját előbre, a' honnan az előtt való éjjel hátrább vonván magát az ellenség, *Hohenlinden* környékén telepedett le, a' kit nyomon űzvén előre járó vitézeink, 50 Francziát ejtettek hadi fogságra.

A' F. M. Lajtinánt *Kienmayer* vezérlésére bízott és *Landshut* tájékára küldetett corpus is, meg érkezven December második napján *Dorffenhaz*, szerentésesen űlve kaptsolta magát az armadiával.

A' *Wasserburgi* Ország úton is, *Eberspergig* ment hátrább az ellenség. — Jó omen! Bár mindenkor így szolgáljon vitéz népeinknek a' hadi szerentse!!

Német Ország.

Brändenburgiában is rettentő szelek vóltak November 9-ik napján, 's egész Frankfurtig tolták fel az [Odera vizeit], és sok kárt okoztak az abban talált hajóknak. — Középszerü aratás lévén ott az idén, Berlin városában, 6 hólnapokig maga a' Király lüttet a' szegénységnek óltsó kenyeret.

Hamburgban, egy különös kereskedő Társaság tudódott ki nem régiben, a' melly *Lübeck-*

ből, a' Bálticum tengerbe hajokon portéka helyett kövekkel 's holmi hafzna vehetetlen dolgokkal meg rakott ládákat küldözvén, azokat a' hajósok által assecuráltatták, és, mivel a' hajóskapitány velek egy kereseten volt, az úton, a' hajókat el süllyesztették. Egynéhány alkalmatossággal szerentséffek voltak ezen könnyü kereskedésekben, míg végtére, Stettin alatt, egy ilty hajó el süllyedvén, és a' kövel meg rakott hordó a' vizből ki húzatván fel nyittatott, és az egész tsalárd kereskedés fel fedeztetett.

I. Pál Orosz Császár, minden Bálticum tengeren lévő kikötő helyeiben taláztatott Anglus kereskedő hajókat le árestáztatott. Ezek közül valók azon 70 Anglus hajók, a' mellyek Lieflandiában a' Rigai révben taláztatnak.

A' Svéciai Koronához tartozó Pomeránia 20,000 tallért fizetett, azon Ország szükségeinek ki pótolása végett.

Az az ifjú Lichtenstein herczeg, a' ki a' múlt nyáron, Majus hólnapban veszedelmes sebbe, és egyszersmind Francia fogságba is esett, de Augspurgba vitetvén, a' 11-ik Fr. dragonos Regimentnek *Líkás* nevezetű fő seborvosa fárad, hatatlan körülötte való bajoskodása, és okos véte való bánása által, egészlen meg gyógyittatott. Képzelní is allig lehet, minémü nagy szívvel, és békességes türéssel szenvedte légyen ez a' 20 esztendőös vitéz herczeg a' maga sebjei által okoztatott kinokat.

Nem régiben, egynéhány Prusszus Pomeránus hajók épületnek való fákat akarván Amsterdámba hajókon vinni, az Anglus vigyázó hajóktól el fogattattak és a' Hamburg városához tartozó Cuxhavehi révbe vezettettek bé. Azonnal a' fogságba esett hajóknak kapitánya Hamburgba menvén jelentést tett az ott lévő Prusszus követnek, e' pedig a' Hamburgi Magistratusnak az eránt, hogy mingyárt botsassák azokat szabadon. De ez, hoszfas tanátskodása után is

azt végzette, hogy mivel az Anglus hajókkal nem bír, 's talán magára is vonná az által a' Londoni kir. udvar haragját, egy átallyában nem tellyesíthette a' Pruszus követ kérését. Arra való nézve, a' Pruszus követ, a' néki már eleve adatott hatalom szerént, kurirt küldvén, *Min-denbe*, 20,000 főből álló Pruszus katonaságot hivatott, es mingyárt akkor el foglaltatta a' *Cuxhaveni* kikötőhelyet. —

Az *Aschaffenburg* mellett. (a' Frankóniai kerületben, a' *Ménus* vize mellett, *Frankfurthoz* 5. órára fekvő, és a' *Móguntziai Vál. Fejedelemséghez* tartozó város) *Novemb. 25-ikén* történt tsata után, bé mentek oda a' győzedelmes *Franczia* truppok. A' *Móguntzia Vál. Fejedelemség* rendes és fel állott seregjei erőtlenek lévén az ellentállásra, *Schweinfurtba* vonták magokat vissza. — A' *Frankóniai* kerületből, és *Felső Palatinátusból*, sok familiák költöznek, bátorságos meg maradásokra nézve, a' *Prusziai Koronához* tartozó *Bayruthi* és *Anspachi* herczegségekbe. — A' *Baváriai Vál. Fejedelemnek*, a' ki egy darab időtől fogva a' *Felső Palatinátusnak Amberg* nevezetű fő városában tartózkodott, egész familiástól együtt *Bayruthba* vándorolt. — A' *Bécsben* fokáig mulatott *Würtenbergi* uralkodó herczeg *Prágan* keresztül *Erlangába* utazott, 's ott akar a' békességnek helyre állitodásáig lakni.

Ola z Ország.

☛ *VII. Pius* Pápa Ő Szentsége, a' meg hólt *VI. Pius* Pápanak unokáját, *Kardinál Braschi Onestit*, a' *Római Szentegyház Kamarájának* fő gondviselőjévé (ennél nagyobb méltóságú és hasznú hivatal nintsen a' *Római Statusban*, a' mellyet néhai *VI. Pius* Pápa alatt *Kard. Rezzoniko Károly* viselt) *Kárdinal Somagliat* az *Egyházi fenyítékekre, és szokásokra ügyelő Congregationnak* *Kormányozójává*; *Kavalchini* Urat pedig *Róma városának Gubernatorjává* tette. — A' *Máltaí Vitézi Rendnek* utolsó nagy mestere *B. Hompesch*

Ankonán kereftül Rómába utazott, olly feltétellel lévén, hogy ottan Pápa Ő Szentsége előtt, a' maga Nagy Mesteri méltóságától lett meg foztatása, mint azon Rendnek törvényeivel ellenkező dolog ellen, közönségesen proteftállyon.

A' *Véronába* ki költözött Majlandi Ersek *Visconti*, onnan megyejebe vissza ment, és Nov. 12-ik napján vissza tétetett előbbi egyházi méltóságos hivataljába. Minden *Mayland* tájjékán cantonirozott Francia hadi seregek parantsolatot vettek, a' fegyverfzünés által meg határozott lineához való marsirozásra. — Egy *Maylandi* kenyérsütő, azért, hogy rossz kenyeret fűött, akként büntettetett meg, hogy a' közönséges piacon két óráig szégyen széken álván, a' nyakába függesztett fekete táblával, a' mellyre tudni illik az ő vétké le festetett, minden útzákon meg hordatott. A' Toskánai Nagy Herczegségbe Cisalpinusi seregek küldettek őrizetre, az ott volt Francia truppok pedig az innenső Majlandi határokon táborba szállottak. Azt írják, hogy Nov. 23-ik napján kezdődött vóna el Olasz Országban az ellenségeskedés.

A' *Florentziara* vetett Contribution kívül a' *Francziák*, még 15000 pár tizét 2000 pár sarut requiráltak. — Az oda való Kormányozó Széknek tagjai Rómába futottak, 's most ott tartózkodnak. — *Arezzo* városának erőszakossan lett el foglalása után, sem a' zálog háznak, sem az apácza klastromoknak nem kedveztek a' *Francziák* hanem mindent el prédáltak.

Frantzia Respublika.

A' Conzuláris testörző seregnek egy része, ugymint 800 főből álló lovas és gyalog katonaság *November 23-ik* napján parantsolatot kapott az eránt, hogy minden órában, 's szempillantatban kész legyen útnak indulni, és már, a' Fő Conzul paripai, és tábori bátorja is kiindult *Párisból*, de merre és hová, Olasz- vagy Német Or.

ízágba e', nem tudatik. — Minden felőről fok legénység takarodik *Dijon* felé, egy új rezerva ármadiának organizálratására. A' belső dolgokra ügyelő minifler, *Bonaparté Lucian Bourdeauxon* (Burdegálison) utazott kerezftül, a' mellyből világosan következik, hogy ő Spanyol Országba küldetett, hogy a' Madritti Kir. udvar közbenjárása mellett Portugalliát is meg békéltethesse a' Fr. Respublikával. — *Párisból* egynéhány derék orvosló Doctorok, és seb gyógyítók küldettek a' Spanyol Orzági, nevezetesen az Andalúzai öldöklő mirigynek meg vizsgáltatása végett, a' melly sok ezer embert temetett, néhány hólnapoktól ólta, a föld gyomrába.

A' Sz. Pápától *Párisba* küldetett egyházi követtel *Spina* Úrral el kezdöttek már a' conferentiák. Sokan sok jót várnak VII Pius Pápanak ezen intézetjéből.

A' *Donnersbergi, Rénusi, Mosellai, Saari, és Roeri* 4 új Frantzia osztályok, a' mellyek tudniillik a' Rénuson túl fekvő Német Orzági tartományokból tsináltattak, a' Respublika 9-ik esztendejére fekvő jószágaikért 7 millio, ötfázeezer liverből, fejekért, ingó jószagaikért, 's több efélékéért, 1 millió és 125 ezet liverből álló adót tartoznak, a' Conzuloknak leg újabb meg határozások szerént, fizetni. — A' háborúnak súllya által nagyon meg terheltetett déli Német Ország-béli fejedelmekért való közbenjárást a' Berlini Kir. udvar válalta magára. — A' revolutiónak kezdetétől fogva nagyon fel kapták a' férfi öltözettbe való járást a' Franczia ifjú asszonykák, a' melly vissza élés ellen olly parantsolatot tétett a' Policia minifler nem régiben közönségesse, hogy a' melly fejer személy engedelem nélkül férfi ruhába öltözve, közönséges helyen meg jelenik, mingyárt fogattaliek meg.

Néhány napoktól fogva, (igy szól egy *Párisi Zsurnál*) fok név nélkül való könyvetskék forognak az olvasó Publicum kezén, és ingyen

küldöztetnek a' házakba, de kitől, kitől nem, senki se tudja. Egyiknek a' homlokán ez a' czim vagyon: *Cesar, Cromwel, Monk és Bonaparte*. Ebben az a' kérdés: *Ugyan mi lenne Francia Országból, ha Bonaparte meg halna?* mellyre felel az Író hogy az ő halála után olly sorsra jutna a' Fr. Respublika, mint N. Sándor halála után a' Görög Birodalom, az az, fel konczoltatna a' nevezetesebb Generálisoktól. Ennek el távoztatására, azt javasolja a' Fr. Nemzetnek az Író, hogy válasszák *Bonapartét* Imperátornak, 's adják familiájának az Országot örökössen. Erről a' könyvről olly itelettel vagynak a' Párisi buzgó patrióták, hogy a' Fő Conzul meg buktatására iratták légyen azt az ő ellenségei.

Batava Respublika.

Talán sohol sem vólt, a' 9 dik Novemberi tengeri szél olly irtództató, mint Hollandia mellett, a' melly tudniillik, az egész Belgiomban, Geldriában, és Francia Országnak északi szélein meg betsülhetetlen károkat okozott. — *Brüsszelben* és *Antverpiában* 7 egész órákig dühösködött ez a' pusztító szélvész, és egyetlen egy ház sem vólt; a' melly meg ne károsítatott vólna, mintha ugyan kemény ostromlás alá vétetődött vólna valamelly ellenségtől. — A' Brüsszei homályos sétáló helyen, 60, a' *Sagnei* erdőben pedig 1200 nagy élő fákat szagatott ki tövéről. — *Antverpia* városa mellett, annyira fel duzzasztotta, ez a' gonosz szél a' Scldis folyóvizet, hogy tsak nem egészlen el borította ezen váraft. — — A' *Brüsszel*, *Antverpia* és *Lovanium* városok közt lévő térségen fekvő helységeekben, és mezőségen sok malmokat, iltállókat, és nyári mulató házakat öszve tött, és sok embert 's barótot meg ölt, és meg sebesített. — *Utrechtben*, *Heusdenben*, északi Hollandiában, és a' *Herzogebusi* majorokban ki mondhatatlan károkat tsinált, sok helyeken széllyel tragatta a' tornyokat, és templomokat, a' mellyeknek kövei öszve morsolták a' szom-

széd házákat, és igen sok embert meg fosztottak életektől. — A' Texeli kikötő helyben, 20 nagy hajoknak köteleit, 's árboczfáit széllyel tépvén, azokat a' tenger partjához tsapta, 's öszve törte. — A' falu helyeken, a' lakókkal együtt elhorta a' paraszt házakat. Egy szóval, senki se tartván magát hajlékában bátorságosnak, ha csak ereje vólt, és engedte a' rettentő szél, a' mezőre futott, és a' gödrökben rejtezett. — *Herczogenbuschban* még csak egy ház sem maradt lértödés nélkül, és a' *Maas* vizének fel tornyozott vizei kiöntvén, minden körül belől lévő földeket béborítottak. — *Middelburg* mellett 4 malmot sodort el a' szélvész. — A' *Vlissingeni* révből sok hajót elragadván, a' partokhoz tsapta 's öszve törte. — *Helvoetsluisban* is sok kárt tett az épületekben és hajókban. Rövideden meg mondván, 1747-ik elfuzendőtől fogva több szerentsétlenség Hollandiában és Belgiomban nem történt, mint November 9-ik napján. — Ha még tovább tartott volna a' szélvész, minden épületeket öszve szaggatott, volna, 's talán egész Hollandiát béborította volna a' víz.

Helvécziai Respublika.

Zurch vagy *Tigurum* városából, és annak vidékéről mind *Tirolis* ellen fordítottak s küldettek a' Fr. seregek.

Ezen Respublika hadi dolgokra ügyelő Commissiója 1 millio adósságot csinált, és minden hólnapban 150,000 livert fizet a' katonaság tartására. — Fr. Generál *Macdonald* egy battallion linea truppot, és 3 kompánia liuttzos katonaságot kivánt, Graubündennek őrizetére, a' Helvécziai Kormányzféktől. — A' Francia truppoknak izámára kélfiztetendő kaputrokoknak varrasára, igen sok szabó mesterek és legények vétetődtek requisitióba.

A' Párisban lévő Helvétus követ, polgár

Glaire azt írta a' Helvétziai Kormányfőeknek, hogy a' Fő Conzul avval vizsgálta ötöt, egy magános audientiáján, hogy a' Lünevillei Congressus alkalmatosságával, minden előbbi jussait és privilegiumait vissza adatja, ezen két esztendőből fogva igen sok inséget látott Respublikának. Kétség kívül azért vont a' Fő Conzul a' *Glaire* polgár száján mézes madzagot kereftül, mivel előre is jól tudta, hogy semmi sem fog a' Lünevillei Congressusból lenni.

Magyar Ország.

Bihar Vármegyében Decembernek első napján. N. Váradon lakozó Nemes *Krisztof Mihály* Ur, a' ki ezen hofzas, és igen költséges Franciaák ellen való háborúban, gyakorta, és sokféle képen ki nyilatkoztatta a' maga, uralkodó Fels. Fejedelme, és Hazája eránt való példás szeretetét, és már a' maga tulajdon költségén több rekrutákat is állított ki, és küldött a' *Blankenstein* huzár Regimentjéhez; a' jelenvaló Insurrectionnak alkalmatosságával is 10 insurgens katonát adott, 's azoknak köntöft, fegyvert, zsoldot, egy szóval mindent, a' mit azon végre nézve szükségesnek gondolt, örömmel szolgáltatott.

Sopronban, December 2-dik napján. Naponként mind több több insurgens seregek érkeznek, és váratnak ezen tájakra. Nevezetessen a' Bács és Nyitra Vármegyékbeli gyalogság számára is elkészítettek a' kvártélyok. Ellenben azok az insurgens seregek, a' mellyek már a' fegyverben gyakoroltatván, alkalmasoknak találtattak a' táborba való menetelre, tovább fognak marsirozni. (Holnap, vagy hóloap után, a' mint hallottuk, itten fognak kereftül menni). Vége hofszanints a' sok szénát, abrakot, és eleséget ide hozó szekereknek. Kiváltképen Tek. Moson Vármegyéből, igen sok lilzt, zab, és mintegy 45000 mázsa széna hozatott ezen tájakra mostanában.

D, D, S.